

MỘT GƯƠNG MẶT QUEN THUỘC

Bạo lực trong cuộc sống của trẻ em và trẻ vị thành niên

Những phát hiện chính

Quyền tác giả ảnh

Trang bìa: © UNICEF/UN018674/Zehbrauskas;

Trang 2: © UNICEF/UN020216/Quan, © UNICEF/UNI74447/Markisz, © UNICEF/UNI195866/Blundell, © UNICEF/UN040850/Bicanski;

Trang 3: © UNICEF/UN014961/Estey;

Trang 4: © UNICEF/UN015567/Prinsloo;

Trang 5: © UNICEF/UN076711/Amaya;

Trang 6: © UNICEF/UN015619/Prinsloo;

Trang 7: © UNICEF/UN015616/Prinsloo;

Trang 9: © UNICEF/UN014958/Estey

MỘT GƯƠNG MẶT QUEN THUỘC

Bạo lực trong cuộc sống của trẻ em và trẻ vị thành niên

Tất cả trẻ em có quyền được bảo vệ khỏi bạo lực do bất cứ ai trong cuộc sống của các em gây ra – dù đó là cha mẹ, thầy cô, bạn bè, bạn tình hay những người lạ. Và tất cả các hình thức bạo lực mà trẻ em phải hứng chịu đều có hại, bất kể tính chất hoặc mức độ nghiêm trọng của hành vi bạo lực. Ngoài những tổn thương và đau đớn không mong muốn, bạo lực còn làm giảm ý thức của trẻ về giá trị bản thân và cản trở sự phát triển của các em.

Tuy nhiên, người ta thường lấy lý do rằng bạo lực đối với trẻ em là cần thiết hoặc không thể tránh khỏi. Bạo lực có thể được ngấm chấp nhận do thủ phạm thường là người thân, hoặc được coi như là việc nhỏ, không quan trọng. Xấu hổ hoặc sợ bị trả thù là nguyên nhân che giấu ký ức về bạo lực hoặc ngăn cản tố cáo bạo lực. Do thủ phạm không bị trừng phạt và bạo lực kéo dài khiến nạn nhân tin rằng bạo lực là chuyện bình thường. Như vậy, bạo lực được che giấu, ngụy trang, khiến cho công tác ngăn chặn và chấm dứt bạo lực trở nên khó khăn.

Thiếu số liệu đáng tin càng làm vấn đề trầm trọng hơn. Việc thu thập số liệu về bạo lực đối với trẻ em là một quá trình phức tạp và đẩy lên các thách thức đáng kể về đạo đức và phương pháp luận.

Do đó trong vài năm gần đây đã có những bước tiến quan trọng trong công tác tài liệu hóa phạm vi và mức độ nghiêm trọng của các vụ bạo lực trẻ thơ.

Một gương mặt quen thuộc: Bạo lực trong cuộc sống của trẻ em và trẻ vị thành niên sử dụng số liệu mới nhất để nhấn mạnh bốn hình thức bạo lực cụ thể: kỷ luật bạo lực và xâm hại trong gia đình trong thời thơ ấu; bạo lực học đường; tử vong do bạo lực ở vị thành niên; và bạo lực tình dục trong thời thơ ấu và vị thành niên.

Số liệu thống kê cho thấy trẻ em bị bạo lực trong tất cả các giai đoạn ấu thơ, trong nhiều hoàn cảnh khác nhau, và thường là do chính bàn tay của những người đang được tin tưởng giao phó chăm sóc các em – những người các em tương tác hàng ngày.

Đảm bảo rằng bạo lực dưới mọi hình thức được tài liệu hóa với số liệu chắc chắn là bước đầu tiên để xóa bỏ bạo lực.

KỶ LUẬT BẠO LỰC VÀ BẠO LỰC GIA ĐÌNH TRONG THỜI THƠ ấu

Gần **300 TRIỆU** (3 trên 4) trẻ em từ 2 đến 4 tuổi trên toàn thế giới thường xuyên phải chịu kỷ luật bạo lực từ những người chăm sóc; **250 TRIỆU** (6 trên 10) trẻ em bị trừng phạt thân thể.

Trên toàn thế giới, cứ **4** trẻ dưới năm tuổi thì có **1** trẻ (176 triệu em) ở cùng với mẹ là nạn nhân của bạo lực gia đình.

Dựa vào số liệu thống kê tại 30 quốc gia, **6** trên **10** trẻ em từ 12 đến 23 tháng tuổi phải chịu các biện pháp kỉ luật có sử dụng bạo lực. Gần một nửa trẻ em thuộc lứa tuổi này từng bị trừng phạt thân thể và một số lượng tương đương bị bạo hành bằng lời nói.

Khoảng **1,1 TỈ** (1 trên 4) người chăm sóc trẻ nói rằng các hình phạt thân thể là cần thiết để nuôi dạy trẻ.

Chỉ có 59 quốc gia đưa ra luật cấm hoàn toàn việc sử dụng hình phạt thân thể đối với trẻ em tại gia đình. Còn lại **600 TRIỆU** trẻ em dưới 5 tuổi không được bảo vệ đầy đủ về mặt pháp lý.

BẠO LỰC HỌC ĐƯỜNG

Trên thế giới, gần **130 TRIỆU** (khoảng 1 trên 3) học sinh từ độ tuổi 13 đến 15 tuổi đã từng bị bắt nạt.

Khoảng **3 TRÊN 10** (17 triệu) trẻ vị thành niên trong 39 quốc gia ở Châu Âu và Nam Mỹ thừa nhận bản thân có hành vi bắt nạt người khác ở trường.

732 TRIỆU (1 trên 2) trẻ em trong độ tuổi đến trường từ 6 đến 17 tuổi sống ở quốc gia chưa ngăn cấm triệt để các hình phạt thân thể trong trường học.

59 vụ nổ súng trong trường học dẫn đến ít nhất một vụ tử vong được báo cáo ở 14 quốc gia trong 25 năm qua. Gần **3 TRÊN 4** những vụ nêu trên xảy ra ở Hoà Kỳ.

Gần **500** vụ tấn công hoặc đe dọa tấn công trong trường học được ghi lại và xác minh trong năm 2016 ở **18** quốc gia và các khu vực khác trên toàn thế giới.

TỬ VONG DO BẠO LỰC Ở TRẺ VỊ THÀNH NIÊN

Trên thế giới hiện nay, cứ mỗi **7** phút có một trẻ vị thành niên tử vong vì hành vi bạo lực. Chỉ riêng năm 2015, bạo lực đã cướp đi sinh mạng của khoảng **82.000** trẻ vị thành niên trên toàn thế giới. Trẻ từ 15-19 tuổi đặc biệt dễ bị tổn thương và có khả năng tử vong do bạo lực cao hơn gấp 3 lần so với trẻ từ 10 đến 14 tuổi.

Số trẻ vị thành niên tử vong vì bạo hành giữa cá nhân nhiều hơn vì bạo hành tập thể. Năm 2015, gần **2 TRÊN 3** trẻ là nạn nhân của các vụ giết người, trong khi số còn lại bị giết do các vụ mâu thuẫn.

Trong khi chỉ khoảng **6%** thanh thiếu niên sống tại Trung Đông và Bắc Phi, thì có hơn **70%** thanh thiếu niên tử vong năm 2015 do bạo lực tập thể sống tại các khu vực này – tăng đáng kể từ năm 2011. Nếu tất cả thanh thiếu niên đều phải đối mặt với nguy cơ tử vong do bạo lực tập thể tương tự như thanh thiếu niên ở Cộng hòa Ả Rập Syria, thì cứ **10** giây trên thế giới sẽ có một vị thành niên tử vong.

Mỹ La-tinh và vùng Ca-ri-bê là nơi duy nhất có tỉ lệ giết người trong nhóm trẻ vị thành niên từ 10 đến 19 tuổi tăng kể từ năm 2007 (mặc dù tỉ lệ tăng tương đối nhỏ). Có ít hơn **10%** thanh thiếu niên trên thế giới sống tại khu vực này, nhưng gần $\frac{1}{2}$ tổng số vụ giết người là thanh thiếu niên xảy ra tại đây năm 2015. Năm quốc gia có tỉ lệ giết người trong độ tuổi vị thành niên cao nhất trên thế giới đều tập trung tại khu vực Mỹ La-tinh.

Tại Hoa Kỳ, tỉ lệ trẻ em trai tuổi vị thành niên da đen không thuộc gốc Hispanic từ 10-19 tuổi bị giết cao gấp gần **19** lần so với vị thành niên da trắng không thuộc gốc Hispanic. Nếu tỉ lệ đó áp dụng trên phạm vi toàn quốc thì Mỹ sẽ là một trong 10 quốc gia nguy hiểm chết người nhất thế giới. Năm 2015, nguy cơ bị giết của trẻ em nam vị thành niên da đen không thuộc gốc Hispanic cao hơn nguy cơ bị giết do bạo lực tập thể đối với nam vị thành niên đang sống tại các quốc gia bị ảnh hưởng bởi xung đột. Nữ vị thành niên da đen không thuộc gốc Hispanic cũng đang phải đối mặt với nguy cơ bị giết ngày một gia tăng, với tỉ lệ cao hơn gấp khoảng **5** lần so với nữ vị thành niên da trắng không thuộc gốc Hispanic

BAO LỰC TÌNH DỤC

VỚI TRẺ EM VÀ VỊ THÀNH NIÊN

Ở 38 quốc gia có thu nhập thấp và trung bình, gần **17 TRIỆU** phụ nữ trưởng thành nói là từng bị ép buộc quan hệ tình dục khi còn nhỏ. Trong 28 quốc gia ở Châu Âu, khoảng **2,5 TRIỆU** trẻ em gái tuổi vị thành niên nói là đã bị một hình thức bạo lực tình dục trực tiếp hoặc gián tiếp trước tuổi 15.

Trên thế giới, khoảng **15 TRIỆU** trẻ em gái vị thành niên từ 15 đến 19 tuổi đã từng bị ép buộc quan hệ tình dục; **9 TRIỆU** trong số các em gái này là nạn nhân của ép buộc quan hệ tình dục trong năm vừa qua.

Ở 20 quốc gia, gần **9 TRÊN 10** trẻ em gái vị thành niên là nạn nhân của việc ép buộc quan hệ tình dục nói rằng các em bị ép buộc lần đầu tiên vào độ tuổi vị thành niên.

Dựa vào báo cáo của 30 quốc gia, chỉ có **1%** trẻ em gái tuổi vị thành niên bị ép buộc quan hệ tình dục tìm đến trợ giúp chuyên môn.

Số liệu từ 28 quốc gia cho thấy **9 TRÊN 10** trẻ em gái tuổi vị thành niên bị ép buộc quan hệ tình dục nói rằng các em là nạn nhân của chính người thân hoặc người biết.

Dựa trên số liệu của 5 quốc gia, **BẠN BÈ/ BẠN CÙNG LỚP** hoặc bạn đời là đối tượng phổ biến nhất có hành vi làm dụng tình dục với trẻ em trai tuổi vị thành niên.

VẤN ĐỀ BẠO LỰC VỚI TRẺ EM TRONG CÁC MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG (SDGS)

MỤC TIÊU 5

Đạt được bình đẳng giới và trao quyền cho tất cả mọi phụ nữ và trẻ em gái

5.2 Loại bỏ tất cả các hình thức bạo lực đối với tất cả phụ nữ và trẻ em gái trong các lĩnh vực công cộng và tư nhân, bao gồm mua bán người và lạm dụng tình dục và các loại hình bóc lột khác.

5.2.1. Tỷ lệ phụ nữ và trẻ em gái từ 15 tuổi trở lên đã từng có bạn tình là đối tượng bị bạo hành thể chất, tình dục hoặc tinh thần bởi bạn tình hiện tại hoặc bạn tình trước đây trong vòng 12 tháng gần đây, phân tổ theo hình thức bạo lực và tuổi

5.2.2. Tỷ lệ phụ nữ và trẻ em gái từ 15 tuổi trở lên bị bạo lực tình dục bởi những người khác ngoài bạn tình, trong vòng 12 tháng gần đây, phân tổ theo nhóm tuổi và nơi xảy ra

MỤC TIÊU 16

Thúc đẩy xã hội hòa bình, cung cấp quyền tiếp cận tư pháp cho tất cả mọi người, xây dựng thể chế hiệu quả, trách nhiệm và toàn diện ở tất cả các cấp

16.1 Giảm đáng kể tất cả các hình thức bạo lực và tỷ lệ tử vong liên quan ở tất cả mọi nơi.

16.1.1. Số nạn nhân của giết người có chủ ý trên 100.000 dân (phân tổ theo giới tính và độ tuổi)

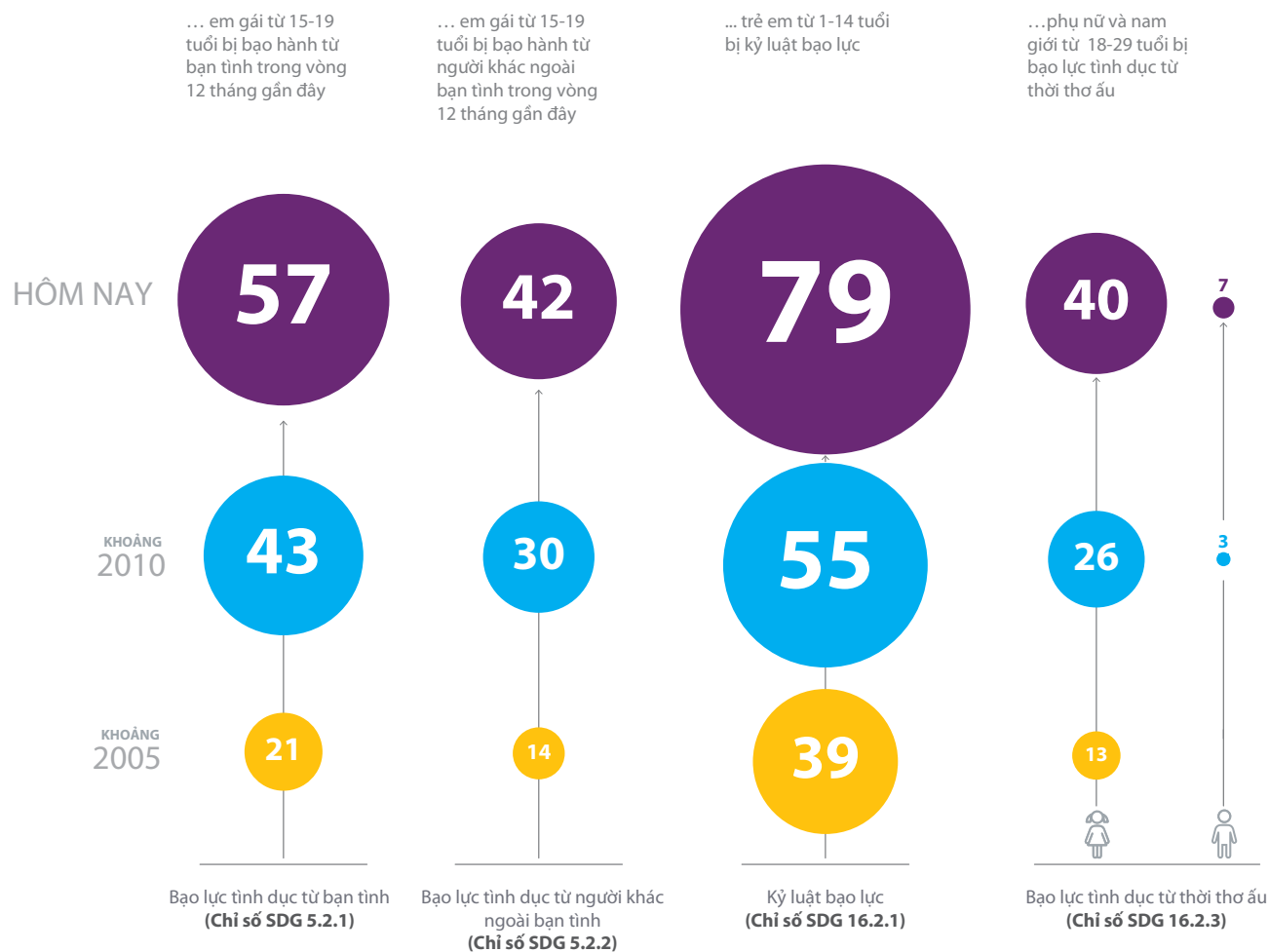
16.1.2. Tỷ lệ chết có liên quan đến mâu thuẫn trên 100.000 dân (phân tổ theo tuổi, giới tính và nguyên nhân)

16.2 Chấm dứt lạm dụng, bóc lột, mua bán người và tất cả các hình thức bạo lực và tra tấn trẻ em.

16.2.1. Tỷ lệ trẻ em từ 1-17 tuổi đã từng bị phạt về thể chất và/hoặc bị xâm phạm về tinh thần bởi người chăm sóc trong tháng vừa qua

16.2.3. Tỷ lệ nam và nữ thanh niên tuổi từ 18-29 đã từng bị bạo lực tình dục trước 18 tuổi

SỐ CÁC QUỐC GIA CÓ SỐ LIỆU CÓ THỂ SO SÁNH ĐƯỢC

Mặc dù đã có những tiến bộ trong thời gian gần đây, **SỰ SẴN CỐ** của **CÁC SỐ LIỆU CÓ THỂ SO SÁNH ĐƯỢC** về bạo lực đối với trẻ em **CÒN HẠN CHẾ**, làm ảnh hưởng đến khả năng báo cáo về **MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG** của hầu hết các quốc gia.

BẢO VỆ MỘT THẾ HỆ ĐANG ĐỨNG TRƯỚC NGUY CƠ

Chương trình nghị sự Phát triển Bền vững 2030 đưa ra một kêu gọi táo bạo và đầy tham vọng về việc chấm dứt bạo lực đối với trẻ em, thừa nhận việc xóa bỏ bạo lực là một hợp phần chính trong phát triển bền vững. Một bước quan trọng để thực hiện mục tiêu toàn cầu này là huy động ý chí chính trị và thúc đẩy các chiến lược dựa vào bằng chứng để giải quyết các nguyên nhân, bao gồm các chuẩn mực xã hội và văn hóa đang dung thứ cho bạo lực, hệ thống chính sách và pháp luật chưa đầy đủ, thiếu dịch vụ hỗ trợ nạn nhân, và đầu tư hạn chế vào các hệ thống phòng ngừa và ứng phó với bạo lực hiệu quả. Trọng tâm của các nỗ lực này là thiết lập các mối quan hệ hợp tác chiến lược, ví dụ như Nhóm Cộng tác Toàn cầu Chấm dứt Bạo lực đối với Trẻ em, nhằm thúc đẩy hành động, gia tăng nguồn lực, xây dựng cam kết, tăng cường trao đổi kiến thức và triển khai hoạt động trên diện rộng.

Để giải quyết các nguyên nhân này, chúng ta cần phải có các số liệu và phân tích đầy đủ, phù hợp để tạo nền tảng vững chắc cho những chính sách dựa trên bằng chứng. Điều này sẽ đòi hỏi phải đầu tư dành riêng cho công tác thu thập số liệu để đánh giá mức độ và tình trạng bạo lực đối với trẻ em, đánh giá tác động của các can thiệp, và các nỗ lực hoạt động để lấp đầy các khoảng trống thông tin. Ngoài ra, ở những nơi xã hội đã có nhận thức tốt hơn về vấn đề này, có thể yêu cầu Chính phủ phải có trách nhiệm thực hiện những cam kết đã đưa ra.

Dưới đây là các hành động và chiến lược cụ thể UNICEF đã áp dụng để ngăn ngừa và đối phó với bạo lực đối với trẻ em:

HỖ TRỢ CÁC KẾ HOẠCH VÀ HÀNH ĐỘNG ĐIỀU PHỐI CẤP QUỐC GIA ĐỂ GIẢI QUYẾT BẠO LỰC ĐỐI VỚI TRẺ EM

Nhằm giảm tỷ lệ bạo lực vốn luôn duy trì ở mức cao đối với cả trẻ em gái và trẻ em trai từ tuổi ấu thơ tới giai đoạn vị thành niên, chúng ta cần có các kế hoạch thống nhất và được điều phối tốt ở cấp quốc gia cũng như các hoạt động để thực hiện các kế hoạch này. Để ngăn ngừa bạo lực một cách bền vững thì cần có các sáng kiến điều phối đa ngành toàn diện, và các sáng kiến này cần có sự tham gia của cả nhà nước và các tổ chức xã hội dân sự. Các sáng kiến này cần dựa vào với những kinh nghiệm từ các mô hình hoạt động hiệu quả trong việc ngăn ngừa và ứng phó với các hình thức bạo lực mà trẻ em gặp phải trong cuộc sống thường ngày.

CỦNG CỐ KHUNG PHÁP LÝ VÀ CHÍNH SÁCH

Các Chính phủ cần củng cố các khung pháp lý và chính sách nhằm bảo vệ trẻ em khỏi các hình thức bạo lực, bóc lột và xâm hại các em gặp phải trong suốt thời thơ ấu – và hỗ trợ cho những nỗ lực này bằng việc giám sát chặt chẽ và thực thi nghiêm túc. Đối với những quốc gia chưa làm được như vậy, Chính phủ các nước này cần được khuyến khích ban hành và thực thi pháp luật để bảo vệ trẻ em khỏi mọi hình thức bạo lực, bao gồm trừng phạt thân thể trong mọi tình huống, kể cả tại gia đình, và do tất cả mọi người gây ra, kể cả giáo viên và các cán bộ khác trong trường. Các chính phủ cũng nên hình sự hóa tất cả các hình thức xâm hại và bóc lột tình dục đối với trẻ em gái và trẻ em trai.

THAY ĐỔI NHỮNG CHUẨN MỰC ĐANG GIÚP DUY TRÌ BẠO LỰC

Các quốc gia nên tập trung giải quyết những thái độ xã hội có tính hệ thống vốn đang giúp bạo lực tiếp diễn đối với trẻ em trong bất kỳ bối cảnh nào, bao gồm trong gia đình, trường học, cộng đồng hoặc trên mạng. Điều này đòi hỏi phải thay đổi các chuẩn mực, hành vi xã hội và văn hóa sâu xa vốn đã ăn sâu bám rễ, đặc biệt là những tư tưởng cho rằng một số hình thức bạo lực không chỉ là vấn đề bình thường, mà chúng còn chính đáng và do đó cần phải chịu đựng thay vì phản đối. Bất bình đẳng giới cũng giúp duy trì các chuẩn mực vốn đang thúc đẩy nhiều loại bạo lực. Và các chuẩn mực về giới có thể định hình những cách thức nuôi dạy con cái gây ảnh hưởng đến sự phát triển của trẻ.

Do các chương trình làm cha mẹ có khả năng thay đổi các chuẩn mực về bạo lực, vì vậy các quốc gia cần tập trung xây dựng chương trình phát triển trẻ thơ toàn diện chất lượng cao nhằm xây dựng các quan hệ tích cực giữa cha mẹ và con cái và giảm việc nuôi dạy con khắc nghiệt. Các yếu tố thiết yếu trong các chương trình này gồm: giáo dục và tư vấn cho cha mẹ và người chăm sóc trẻ về các việc làm cha mẹ tích cực, ví dụ sử dụng phương pháp kỷ luật không bạo lực và các kỹ thuật giao tiếp hiệu quả và nhạy cảm với trẻ em và trẻ vị thành niên. Lý tưởng nhất là các hoạt động hỗ trợ sẽ được lồng ghép vào đời sống của các gia đình thông qua các chuyến thăm hộ gia đình, các nhóm cộng đồng, hoặc các hệ thống phúc lợi xã hội và y tế địa phương.

Ngoài ra, các quốc gia có thể hỗ trợ các chương trình dựa vào trường học, qua đó thu hút sự tham gia của cộng đồng địa phương nhằm ngăn chặn và đối phó với các vụ bạo lực. Do giao tiếp trong thế giới ảo ngày càng quan trọng trong cuộc sống của trẻ em và trẻ vị thành niên, các chính sách và chương trình quốc gia nhằm giảm nạn bắt nạt trong trẻ em nên hướng tới cả các cộng đồng trực tuyến và cộng đồng thực tế. Đồng thời, các hệ thống giáo dục nên củng cố các chính sách về giới để hỗ trợ tạo ra môi trường học tập an toàn hơn cho trẻ em gái cũng như trẻ em trai. Việc tham gia các khóa tập huấn về

kỹ năng sống và giải quyết mâu thuẫn đã được chứng minh là có thể giúp trẻ giải quyết vấn đề theo những phương pháp phi bạo lực, xử lý tích cực về mặt tình cảm, biết cảm thông với những em khác và quản lý các tình huống xâm hại một cách an toàn.

THỰC THI CHÍNH SÁCH ĐỂ HẠN CHẾ BẠO LỰC VÀ CẢI THIỆN DỊCH VỤ

Làm cho các cộng đồng an toàn hơn và thúc đẩy tạo ra môi trường bảo vệ cho trẻ em và vị thành niên có vai trò then chốt. Để làm được điều này, các chính sách quốc gia cần tập trung vào các chiến lược phòng ngừa bạo lực, gồm cả hạn chế tiếp cận các loại súng và vũ khí khác. Đồng thời cũng cần có các dịch vụ xã hội tốt để đáp nhu cầu đa dạng của trẻ em và trẻ vị thành niên. Các dịch vụ này nên gồm một loạt các giải pháp giữa các ngành, từ việc xử lý nhạy cảm với trường hợp nạn nhân bị xâm hại là trẻ em của các hệ thống thực thi pháp luật và tư pháp, tới những hỗ trợ thể chất và tâm lý của các hệ thống y tế và phúc lợi xã hội.

Các hệ thống dịch vụ xã hội hoạt động hiệu quả với đội ngũ cán bộ công tác xã hội được đào tạo có vai trò sống còn trong việc thực hiện các dịch vụ chuyển gửi, tư vấn và trị liệu cho trẻ bị bạo lực. Trẻ em và trẻ vị thành niên có nguy cơ cần tiếp cận được các không gian an toàn khi các em không ở nhà hoặc ở trường, và có cơ hội tham gia các hoạt động giải trí và thể thao. Cuối cùng, trẻ em và các bậc phụ huynh cần có những thông tin và công cụ cần thiết để tố cáo các vụ bạo lực một cách an toàn, cả trực tiếp lẫn trực tuyến.

TRÁCH NHIỆM THUỘC VỀ MỖI NGƯỜI

Số liệu và phân tích trình bày trong *Một gương mặt quen thuộc: Bạo lực trong cuộc sống của trẻ em và trẻ vị thành niên* có mục đích tác động lên cách chúng ta tư duy và đối thoại về những điều rất quen thuộc của bạo lực trẻ thơ. Hy vọng rằng những kết quả này sẽ khuyến khích các Chính phủ, các tổ chức và cá nhân ở mọi nơi nhận ra mức độ bạo lực đối với trẻ em, và tăng cường nỗ lực để chấm dứt bạo lực với trẻ em, vì đó là vấn đề về nhân quyền cơ bản và sự công bằng căn bản, và là cách để xây dựng các xã hội hòa bình hơn.

Chấm dứt bạo lực đối với trẻ em là trách nhiệm của mỗi người và mọi người.

UNICEF
Data and Analytics Section
Division of Data, Research and Policy
3 United Nations Plaza
New York, NY 10017, USA

E-mail: data@unicef.org
Website: data.unicef.org

© United Nations Children's Fund (UNICEF),
Division of Data, Research and Policy
November 2017